

Křesťanské Velikonoce

Tisková zpráva, 10. dubna 2017

Velikonoce jsou největším svátkem křesťanů. Během Zeleného čtvrtka, Velkého pátku, Bílé soboty a neděle vzkříšení si věřící připomínají umučení a zmrtvýchvstání Ježíše Krista. Tyto svátky zároveň zapustily kořeny do lidových tradic. Přinášíme přehled a význam hlavních událostí dní, které utvářejí naši kulturu již po víc než tisíc let.

Zelený čtvrtek

Výraz Zelený čtvrtek pravděpodobně souvisí s německým výrazem *greinen* (n. *grienen*) s významem plakat, naříkat. Změnou hlásek vzniklo pojmenování Gründonnerstag, což se do češtiny přeložilo jako Zelený čtvrtek.

V dopoledních hodinách slaví v každé diecézi biskup s kněžími z celé diecéze mši svatou, při níž se žehnají oleje, které budou používány celý rok při udílení svátostí. Kněží zde také obnovují své kněžské sliby.

Večer se slaví **mše svatá na památku Večeře Páně**. Připomíná se při ní Poslední večeře, kdy Ježíš ustanovil eucharistii. Na památku Ježíšova gesta, který při večeři také umyl nohy apoštolům, také kněz nebo biskup umývá nohy některým věřícím. Během mše často přestávají zvonit zvony (viz lidové rčení „zvony odlétají do Říma“) a hrát varhany až do sobotní večerní bohoslužby.

Při bohoslužbách se až do soboty místo zvonků používají tzv. klapače. Na vesnicích se často konalo **hrkání** na připomínku Kristových pašijí.

Velký pátek

Velký pátek je dnem, kdy si věřící připomínají Kristovu oběť na kříži. Současně se jedná o den pokání a postu (věřící nejedí maso a mohou se do sytosti najíst pouze jedenkrát za den). Na Velký pátek se neslaví mše, nýbrž bohoslužba na památku Umučení Páně. Ta má ideálně probíhat kolem 15. hodiny, kdy Ježíš zemřel, čas však může být i jiný.

V začátku bohoslužby se kněz v tichosti ukloní a lehne si na zem tváří k zemi. Gesto vyjadřuje pokoru člověka „pocházejícího ze země“ i zármutek a bolest z Kristova umučení. Během bohoslužby se čtou nebo zpívají pašije a modlí se za celý svět, protože Kristus zemřel za všechny. Věřící také uctívají kříž.

Na Velký pátek je zvykem modlit se křížovou cestu. Velký pátek je **státním svátkem**.

Bílá sobota

Bílá sobota je dnem, kdy se věřící modlí u Kristova hrobu a přemýšlejí o jeho umučení, smrti a sestoupení mezi mrtvé. Současně očekávají jeho vzkříšení. V tento den se neslaví mše svatá. Až ve večerních hodinách se slaví mše ze zmrtvýchvstání Páně. **Název** je pravděpodobně odvozen od bílých rouch věřících, kteří jsou v tento den večer křtěni.

Sobota večer – mše o zmrtvýchvstání Krista

V noci před nedělí Zmrtvýchvstání Krista se slaví mše svatá. Již ve Starém zákoně si Židé každoročně připomínali noc, při níž byli osvobozeni z egyptského otroctví. Křesťané zde oslavují noc, při níž Ježíš Kristus vstal z mrtvých a osvobodil lidi z hříchu. Odtud plyne název Velikonoce neboli Velká noc.

Mše začíná po západu slunce. V blízkosti kostela bývá přichystán oheň, který symbolizuje světlo Kristova vzkříšení. Věřící se následně odebírají se svíčkami do tmavého kostela, přičemž jdou za rozsvícenou velikonoční svící (paškálem). V kostele se zpívá slavnostní chvalozpěv, který oslavuje Kristovo vzkříšení. Následují čtení z Bible, v nichž se připomíná, co všechno Bůh pro lidi udělal. Během mše bývají křtění dospělí lidé.

Neděle zmrtvýchvstání Krista

Je největším svátkem křesťanského roku. Mše má slavnostní ráz. Žehnají se při ní také pokrmy, často velikonoční beránek, maso a vejce.

Slovníček pojmů

Datum Velikonoc je stanoveno jako neděle po úplňku po jarní rovnodennosti.

Velikonoční triduum (třidení) je vrcholem celého církevního roku. Věřící v něm prožívají události umučení a vzkříšení Ježíše Krista. Do tridua se započítává Velký pátek (včetně večerní mše na Zelený čtvrtek), Bílá sobota a neděle Zmrtvýchvstání Krista.

Paškál je velká velikonoční svíce, která symbolizuje vzkříšeného Krista, jenž září v temnotě. Při sobotní večerní mši je nesena v čele průvodu, zapaluje se následně ještě 50 dní po Velikonocích a také při křtech a pohřbech.

Pašije jsou příběh o umučení Páně. Čtou se nebo zpívají při obřadech na Květnou neděli a Velký pátek. Pašije byly také mnohokrát hudebně nebo dramaticky ztvárněny.

Missa chrismatis je mše svatá, která se slaví dopoledne na Zelený čtvrtek. Diecézní biskup se při ní setkává s kněžími své diecéze, kněží také obnovují své závazky. Při této mši se žehnají oleje, které se používají po celý rok při udílení svátostí.

Křížová cesta je modlitba, která připomíná události od Ježíšova odsouzení po uložení do hrobu, příp. zmrtvýchvstání. Obvykle má 14 nebo 15 zastavení, které připomínají jednotlivé události.

Eucharistie je chléb a víno proměněné v tělo a krev Krista. Věřícím je podávána při svatém přijímání. Slovem eucharistie se také nazývá celá mše svatá.

Ranní chvály jsou modlitby sloužící k tomu, aby se hned po probuzení vzdala chvála Bohu a aby se mu věnoval nadcházející den.